

**Móri Gárdonyi Géza Óvoda, Általános
Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő
Iskola és Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény**

Óvodai Nevelési Program

2018. szeptember 01.

TARTALOMJEGYZÉK

PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYESSÉGE

I. GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODAI NEVELÉS INDOKOLTSÁGA

I. 1. Az iskoláskor előtti nevelés rövid történeti áttekintése

I. 2. Felvétel az óvodába

I. 3. Óvodánk bemutatása

II. ÓVODÁNK NEVELÉSI ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI, FELADATAI

II. 1. Alapelvek

II. 2. Célkítűzések

II. 3. Feladatok

3. 1. Egészséges életmód alakítása

3. 2. Érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés

3. 3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

III. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

**IV. SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI,
TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI**

**V. NEMZETI VAGY ETNIKAI KISEBBSÉGI ÓVODAI NEVELÉSBEN RÉSZT
VEVŐ ÓVODA ESETÉN A KISEBBSÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK
ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK**

**VI. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, NEVELŐ
MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSÉNEK JEGYZÉKE**

VII. KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

- 1. Személyi feltételek**
- 2. Tárgyi feltételek**
- 3. Az óvoda napirendje**

IX. TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK ÉS HETI RENDSZERESSÉGÜK A GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODÁNKBAN

- 1. Kiegészítő terápiák**

X. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

- 1. Önkiszolgálásra nevelés**
- 2. Mozgásfejlesztés**
- 3. Anyanyelv**
- 4. Játékra nevelés**
- 5. Vizuomotoros fejlesztés**
- 6. Zenei nevelés**
- 7. Egyéni fejlesztés**

XI. SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA

XII. HAGYOMÁNYOK KIALAKÍTÁSA

XIII. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

*„Meg kell tanulnunk a gyermek
szemével látni és fülével hallani,
Meg kell tanulnunk a gyerek
élményvilágának a szintjén beszélni.
Meg kell tanulnunk mindenekelőtt
azt, hogy ráálljunk a gyerek
érzelmi hullámhosszára, megéljük
emocionális történeteit...”*

(Mérei Ferenc)

PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYESSÉGE

Az óvodai nevelő munka Az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő óvodai nevelési program alapján folyik.

Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelve (1. melléklet)
- 137/1996. (VIII. 28.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2/2005. (III./1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

I. GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODAI NEVELÉS INDOKOLTSÁGA

A Nemzeti Köznevelési törvény biztosítja, hogy minden sérült, akadályozott fejlődésű gyermek születése pillanatától olyan támogató segítséget kapjon, amely hatékonyan mozdítja elő a szervezet érését, integratív funkcióinak, belső erőforrásainak kibontakoztatását.

Ahhoz, hogy a sajátos nevelési szükségletű gyermek eredményesen illeszkedjen be a többségi közösségbe, hogy saját képességeinek megfelelően fejlődjön, orvosi-gyógypedagógiai - pszichológiai segítségre van szüksége.

A családközpontú gondoskodásnak a gyermek és a környezet szükségleteit figyelembe véve a szülőben a kilátástalanság helyett a fejlesztő beállítódást kell kialakítani.

Az együttműködés akkor lehet hatékony:

- ha a segítséget nem erőszakolja rá a családra, de ha kéri, azonnal segít a szakember,
- ha a komplex gyógypedagógiai - pszichológiai -orvosi diagnózis korrekt, de nem csupán deficiteltár, hanem esélydiagnózis,
- ha a szakember ismeri a szülők igényét, a család életkörülményeit, lehetőségeit,
- ha partnerként és nem páciensként kezeli a szülőt,
- ha azt igyekszik segíteni, hogy az anya helyesen és hatékonyan értelmezze gyermeke viselkedését, reálisan ismerje gyermeke állapotát, fejlesztésének lehetőségeit, korlátait,
- ha figyelembe veszi, hogy a gyermek spontán tanulása is sérült, ezért tudatosan törekszik a tanulási helyzetek kiépítésére,
- ha olyan fejlesztő programot állít össze, amely nem funkció tréning, hanem szociális tanulás.

Ezért a programnak gyermekre lebontottnak kell lennie, a kis lépések elvét, a cselekvésbe ágyazott gondolkodás, ismeretszerzés lehetőségét, az állandóságot, a folyamatosságot kell szolgálnia.

I. 1. Az iskoláskor előtti nevelés rövid történeti áttekintése

Ahhoz, hogy a sérült gyermek szocializációja eredményes legyen, s e folyamatban maga is egyre aktívabban részt tudjon venni, a család, a gyógypedagógus segítő támogatásán túl, a **„befogadó” társadalom szemlélet változására is szükség van.**

Az elmúlt negyedszázad sok tekintetben előre lépést mutat- a korai fejlesztés, óvodai nevelés terén, - de sok, ma még megoldhatatlan feladatot jelöl ki az elkövetkező időkre.

A XX. század elején *Ranschburg Pál* és *Tóth Zoltán* már megfogalmazták, hogy a fogyatékosokról való gondoskodásnak a bölcsőtől a sírig kell tartania, de még nagyon hosszú az út a megvalósulásig.

Az elmúlt 60 év legfontosabb állomásai a hazai fejlesztés, óvodai nevelés szempontjából:

Az első gyógypedagógiai óvoda 1951-ben létesült Magyarországon. A 60-as évek elején 3 óvoda működik.

1966-ban jelenik meg az első gyógypedagógiai óvodai program „Nevelőmunka az értelmi fogyatékosok óvodáiban” címmel. Ez osztott és osztatlan csoportokat különböztet meg, anyagot közöl az „inbecillisek” kis és nagy, illetve a „debilisek” kis- és nagycsoportja számára.

Az 1970-es évek nagy változása az értelmi fejlődésükben gátolt gyermekek szelekciója. Az enyhe értelmileg sérültek a „normál” óvodában maradnak, a gyógypedagógiai óvodákban pedig az értelmi fejlődésükben közép súlyos fokban sérült gyermekek kerülnek egyre nagyobb számban.

Az 1980-as évek az óvodai hálózat lassú szélesedését hozzák.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája 1981-ben a „Fogyatékosok Nemzetközi Évében” létesült. Ez időben Budapesten 8 hasonló óvoda működött, az országban élő értelmileg akadályozott óvodáskorú gyermekek 27%-a nyert speciális óvodai elhelyezést.

1982-ben megjelenik a közép súlyos fokban akadályozott gyermekek óvodai nevelését szabályozó „Nevelési program a foglalkoztató iskolák óvodai tagozata számára” című mű, illetve 1985-ben az ehhez szorosan kapcsolódó kézikönyv. Ugyanakkor egészségügyi gyermekotthonokban, normál óvodákban is létesülnek sérült gyermekeket nevelő csoportok.

Egyre differenciáltabbakká válnak a gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálatok, egyre fiatalabb korú gyermekekre terjednek ki. A létrejövő tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottságok, a külföldi tapasztalatok, a szülők igényei alapján kezd meghonosodni a korai fejlesztés. Az 1970-es évek egy-egy elszigetelt próbálkozásából lassan az egész országban fejlesztő csoportok alakulnak.

A bölcsődék a gyermeklétszám csökkenésével egy időben nyitnak a sérült gyermekek felé, s kezdetben 1-1 gyermeket integrálnak, majd speciális csoportokat hoznak létre sérült gyermekek számára 0-6 éves korig.

A 90-es évek jellemzője a **normalizáció elv**nek, illetve az **integrációs törekvések**nek a térhódítása.

Az 1993 évben kiadott ENSZ dekrétum, majd az 1994-es salamancai UNESCO állásfoglalás nagy lökést adott a magyarországi integrációs törekvések megvalósításához.

1993-ban 846 gyermek jár szegregált óvodába, mely 6-8 gyermeket feltételezve csoportonként, 120-124 óvodai csoportot jelent.

Egyre több óvoda válik befogadó óvodává, a szülők egyre inkább többségi óvodába szeretnék járatni sérült gyermeküket.

Az elmúlt évtizedekben megindult egy folyamat, melynek legfontosabb jellemzője, hogy a **sérült gyermeket is elsősorban gyermeknek** tekinteni, aki valamilyen „mássággal” bír. Ennek a gyermeknek is **joga van** a szeretetre, az emberi kapcsolatokra, a védettségre, a biztonságra, az ember méltóságának tiszteletben tartására. Joga van az önkifejezésre, a megértésre.

Ha mindezek nem biztosíthatók számukra a szocializációs folyamatban, akkor a „sérülten is emberi létforma kibontakozásának esélyétől fosztjuk meg őket”.

A gyógypedagógiai óvoda a szocializációt segítő folyamat egyik állomása lehet. Vannak gyermekek, akik nevelésében kihagyhatatlan állomás, vannak, akiknél átmenet - integrációra felkészítő - vagy a sikertelen integráció utáni fejlesztő intézmény.

Bizonyos jól szocializált, jól fejleszthető gyermekek - ha a személyi, tárgyi feltételek adottak (felkészített, kiképzett óvodapedagógus, gyógypedagógus segítő jelenléte, kis létszámú értő,

odaforduló felnőtt és gyermekközösség, együttműködő szülők stb.) - eredményesen nevelhetők az integrált óvodai csoportokban.

Bárhol is nevelkedjen azonban a 3-7 éves értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermek, fontos, hogy speciális nevelési szükségleteinek megfelelően szolgálják képességeinek fejlesztését, szocializációját.

I. 2. Felvétel az óvodába

Az a gyermek kerülhet a gyógypedagógia óvodánkba, aki rendelkezik a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleményével.

mozgás terén: helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes,

gondozás terén: legyen együttműködő,

kommunikáció terén: figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele,

szociális fejlettség terén: csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt.

I. 3. Óvodánk bemutatása

Intézményünk óvodai csoportjában a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság javaslata alapján 2,5 éves kortól fogadjuk a gyermekeket. Az elhelyezéshez szülői beleegyezés szükséges.

Óvodánk naponta otthonról érkező gyermekeket fogad. Legfontosabb feladataink az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi, és a közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, és értelmi fejlesztés és nevelés.

A gyermekek fejlesztését óvónő- gyógypedagógusok végzik, a gondozási feladatok ellátását gyógypedagógiai asszisztens segíti.

Munkánk eredményeként gyermekeink önmagunkhoz képest fejlődést mutatnak, neveltségi szintjük lehetővé teszi az iskolai tagozaton való nevelő-oktató munka folytatását.

II. ÓVODÁNK NEVELÉSI ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSI, FELADATAI

II. 1. Alapelvek:

- Pedagógiai munkánk kiindulópontja a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatása, emberi jogainak és szabadságának tiszteletben tartása.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermekek teljes jogú tagként vegyenek részt az óvodai ellátásban.
- Olyan szolgáltató rendszer biztosítása, amely tiszteletben tartja a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, elősegíti testi, lelki, értelmi fejlődését és különleges védelemben részesíti.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Óvodánk kiegészítő, hátrányt csökkentő szerepet tölt be.

II. 2. Célkitűzések:

Olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, abból a célból, hogy kialakuljon a testi, szociális, értelmi érettség.

- Az alapmozgások, manipuláció kialakítása, fejlesztése,
- A nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,
- A beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése,
- A szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása,
- Az adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése.

II. 3. Feladatok:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

3. 1. Egészséges életmód alakítása

- gondozási feladatok ellátása, mozgásigény kielégítése
- segítse elő, hogy mozgásuk harmonikus összerendezett legyen,
- sajátítsák el az egészséges életmód szokásait,
- ismerjék fel a legalapvetőbb testi szükségleteiket, és maguk is járuljanak hozzá kielégítésükhöz,
- legyenek egészségesek, edzetek, alkalmazkodó képesek,
- legyen egészséges és biztonságos a környezetük,
- környezettudatos magatartás megalapozása,
- prevenció és korrekció lehetőségei biztosítása.

3. 2. Érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Fontos, hogy szocializációjuk szempontjából az óvodai nevelés:

- tegye vonzóvá az óvodai közösséget,
- biztosítsa akaratának fejlődését (önállóság, én-tudat, önfegyelem, feladattudat, feladattartás, szabálytudat),
- járuljon hozzá erkölcsi tulajdonságuknak a fejlődéséhez (segítőkészség, figyelmesség, barátkozás, a másság elfogadása),

3. 3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

Kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése:

- keltse fel a gyermek beszéd iránti érdeklődését
- fejlessze a gyermek beszédmegértését
- alakítson ki ösztönző légkört a beszéd megindításához
- alakítsa ki a szóbeli közlés igényét
- fejlessze a gyermekek hallását, illetve hallási megkülönböztető képességét,
- alakítsa ki és fejlessze a gyermek aktív és passzív szókincsét
- készítse elő a mondataalkotást
- biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről
- fejlessze a gyermekek érzékelésének, észlelésének emlékezetének figyelmének , képzeletének gondolkodásának kialakítását.

Gyermekeink különböző fejlettségi szinten állnak, ezért kiemelt feladat a differenciált fejlesztés, különösen a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

III. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG **(A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység)**

Feladataink:

Tanév elején a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatainak összegyűjtése, nyilvántartásba vétele.

Szülők tájékoztatása a gyermekekkel kapcsolatos ügyek intézéséről.

Az igazolatlanul hiányzó tanulók jelzése.

Rendszeres tájékozódás a problémás családok helyzetéről.

Szükség esetén a családlátogatások szervezése, környezettanulmányok készítése.

Kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi munkával foglalkozó intézményekkel.

Jogszabály változások figyelemmel kísérése.

Gyermek és ifjúságvédelmi fogadóóra szülők számára, előre meghirdetett időpontokban.

IV. SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Az együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezlet
- nyíltnap
- egyéni beszélgetések
- kölcsönös támogatás
- koordinált pedagógiai tevékenység
- családlátogatás (szükség szerint)
- hagyományokon alapuló nyilvános ünnepélyek

Ennek feltétele a kölcsönös bizalom, őszinteség, korrekt magatartás.

V. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

-a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján

VI. KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

A környezeti és egészségnevelési feladatok óvodánkban az egész nap folyamán jelen vannak.

Az óvodai élet megszervezésénél alapvető szempont, hogy a környezeti és egészségügyi szokások kialakítását az alapoktól kell elkezdni.

Elvek:

- higiénés szokások kialakítása (testápolás, öltözködés, táplálkozás, mozgás-
testedzés, pihenés-alvás),
- igény kialakítása a mindennapos testmozgásra (harmonikus, összerendezet mozgás
kialakítása),
- a gyermek érdeklődésének felkeltése a szűkebb környezet élő és élettelen tárgyai iránt,
- helyes viselkedési szokások kialakítása a környezet megvédése érdekében (környezet-
tudatosság)
- testi képességek fejlesztése
- egészséges, biztonságos környezet kialakítása
- együttműködés szakemberekkel.

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Személyi feltételek:

- 1 fő gyógypedagógus-óvónő
- heti 20 órában gyógypedagógus
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens
- 1 fő óvodai dajka

A csoportban folyamatosan 2 pedagógus és 1 asszisztens, és egy dajka vesz részt a gyerekek délelőtti fejlesztésében, ellátásában.

2. Tárgyi feltételek:

- csoportszoba,
- mosdó, zuhanyzó,
- gyermek öltöző,
- nevelői-tanári szoba,
- ünnepélyek lebonyolítására szolgáló közös helyiség,
- tornaszoba,
- jól felszerelt tágas udvar

3. Az óvoda napirendje

A közösségi élet kerete a napirend, amely életkoruknak és egyéni szükségleteiknek megfelelően biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenést.

A rendszeresség és következetesség elvét szem előtt tartva a napirendet rugalmasan kezeljük.

ÓVODÁNK NAPIRENDJE

6.30 – 8:30	gyülekező, gondozási feladatok elvégzése, szabad játék,
8:30-9:30	foglalkozások,
9:30-10:00	készülődés a tízóraihoz, étkeztetés, tisztálkodás,
10:00-10:30	foglalkozások,
10:30-11:30	levegőzés,
11:30-11:45	készülődés az ebédhez,
11:45-12:30	ebéd, tisztálkodás,
12:30-14:30	csendes pihenő,
14:30-15:30	ébresztés, öltözködés, gondozási feladatok elvégzése, uzsonna,
15:30-16:00	szabad játék

IX. TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK ÉS HETI RENDSZERESSÉGÜK A GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODÁNKBAN

a foglalkozási területek	heti előfordulás	a foglalkozás formája
anyanyelv	5	csoportos, egyéni
mozgásfejlesztés	5	csoportos, egyéni
önkiszolgálás	2	egyéni, mikrocsoportos
vizuomotoros fejlesztés	3	mikrocsoportos vagy egyéni
játékra nevelés	3	csoportos, mikrocsoportos vagy egyéni
egyéni fejlesztés	5	egyéni
zenei nevelés alapjai	2	mikrocsoportos

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek:

- A sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák alkalmazása,
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális segédeszközök használata,
- Habilitáció, rehabilitáció,
- Egyes területeken kiemelkedő teljesítményű gyermekek felkarolása,
- Egyéni fejlesztés,
- Lehetőség biztosítása az „elfogadásra”.

1. Kiegészítő terápiák:

- Logopédiai kezelés: megkésett terápia
- Szurdopedagógia
- Gyógytorna vagy gyógytestnevelés
- Konduktív pedagógia
- Speciális zenei fejlesztés
- Szenzomotoros torna
- Snoezelen terápia

X. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1. Önkiszolgálásra nevelés:

Hozzájárul az egész személyiség alakulásához. A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére fokozatosan válnak képessé. Az önkiszolgálás kezdetben komoly feladatot jelent számukra. Az ennek keretében végzett tevékenységek gyakorlása következtében alakulnak szokássá. Az önkiszolgálás áthatja a gyermek egész napi tevékenységét.

Fontos, hogy kellő időt adjunk a gyakorlásra, fokozatosan, kis lépések elvét alkalmazva végezzük a különböző részfeladatokat.

Az óvodának alapozó szerepe van az önkiszolgálás terén.

Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója egységes követelményt állítson fel az önkiszolgálás kialakításánál.

Cél:

A gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson az önkiszolgálás különböző területein az optimális szintre.

Feladatok:

Étkezés terén:

- üljön meg kényelmesen az asztalnál,
- rágja meg az ételt,
- egyen kanállal (merítsen és vigye szájához az ételt),
- igyon pohárból,
- helyes tempóban étkezzon,
- használjon szalvétát,
- kérje, illetve köszönje meg az ételt,
- segítsen az étkezés utáni teremrendezésben,
- ismerje a terítés folyamatát,

Tisztálkodás terén:

- tűrje fel ruhája ujját,
- ismerje fel saját törölközőjét,
- segítséggel törölje szárazra kezét, arcát,
- használjon szappant,
- mosson önállóan kezét, és arcot,
- segítséggel mosson fogat,
- segítséggel fésülködjön
- nyissa illetve zárja a vízcsapot,
- fújja ki az orrát.

Szobatisztaságra nevelés terén:

- ismerje fel a WC vagy bili és szükségletek közti kapcsolatokat,
- jelezzék kérésre majd önmagától szükségletét,
- szokjon a biliről a WC-re
- fiúk állva pisiljenek,
- használjon segítséggel WC papírt,
- húzza le és fel a WC használathoz szükséges ruhadarabokat,
- mosson kezét WC használat után.

Öltözés, vetkőzés terén:

- ismerje fel saját ruhadarabjait,
- működjön együtt az öltözésnél, vetkőzésnél,
- vesse le és vegye fel egyszerű ruhadarabjait,
- rakja el saját ruhadarabjait.

Közösségért végzett munkafeladatok terén:

- ismerje fel saját helyét,
- rakja helyére a székeket,
- rakja el a közös játékokat,

- vegyen részt a teremrendezésben,
- vigye be illetve ki az eszközöket,
- segítse társait,
- törölje le az asztalt,
- szedje össze a szemetet.

2. Mozgásfejlesztés:

Ez a foglalkozás a nagymozgások kialakítását, begyakorlását, korrigálását szolgáló foglalkozási forma. Nem korlátozódik csupán a foglalkozások anyagára és idejére, hanem kapcsolatban áll a többi foglalkozás anyagával. Áthatja a gyermekek egésznapos tevékenységét.

Célja:

- a motoros tanulás elősegítése
- az alapmozgások kialakítása
- egyensúly fejlesztése
- ügyesség, állóképesség, izomerő fokozása
- a teljesítőképeség növelése
- mozgásos gátlás oldása
- az utánzóképeség fejlesztés
- a testséma fejlesztése
- a légzéstechnika javítása
- a ritmusérzék fejlesztése
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása
- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása
- a téri tájékozódás fejlesztése
- hibás és összerendezetlen mozgások javítása, illetve egy összerendezettebb mozgáskép kialakítása
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

Feladata:

- a mozgásvágy felkeltése
- izomerő, ügyesség, gyorsaság állóképesség fejlesztése
- biztos egyensúly kialakítása
- a teljesítőképesség növelése
- hibás és összerendezetlen mozgások javítása
- különböző helyzetekben való értelmes cselekvés, célirányos mozgás megtanítása
- utánzóképeség fejlesztése a nagymozgások utánóztatásával
- passzív tornáztatás
- alapmozgások kialakítása, ezekből mozgássorok összeállítása
- gesztussal kísért mondókák tanítása

Mozgásfejlesztés területei:

- Rendgyakorlatok
- Gimnasztika
- Főgyakorlatok
- Játékok

Rendgyakorlatok terén: a gyermekek meghatározott szavakkal kifejezett utasításokra, vezényszavakra hajtsák végre a feladatokat

- sorakozás
- testfordulatok (pl. ablak fele, ajtó fele....)
- köralakítás
- szétszórt elhelyezkedés

Gimnasztikai gyakorlatok terén:

tartásos gyakorlatok:

- kartartások (nyújtott, hajlított, vegyes)
- állások (alapállás, terpesz, lábujj, sarok, talpélen állás)
- ülések (nyújtott, terpesz,
- fekvések (hanyatt, hason, oldalt.)

mozgásos gyakorlatok:

- emelés, lendítés, (pl. labdával, kockával)
- húzás
- karkörzés
- szökdelés

Főgyakorlatok:

Járás:

- járás kézfogással, járás párosával
- járás különböző minőségű talajon (anyagon)
- tárgyak kikerülése
- vonatozás
- tárgyak átlépése
- gyors - lassú járás
- járás különböző eszközökkel
- járás létrafokok között
- járás két vonal között, vonalon, padon
- járás hullámvonalban
- lépcsőn járás
- járás irányváltoztatással

Futás:

- futkározás

- célba futás
- futás különböző eszközökkel
- különböző szélességű vonalak között
- futás, akadály kikerülésével
- gyors-lassú tempó

Ugrás:

- ugrándozás
- szökdelés (páros lábon)
- leugrás (szivacsról, zsámolyról, padról)
- ki- és beugrás
- átugrás

Dobás-fogás:

- különböző tárgyak fogása
- gurítás (két kézzel szabadon, meghatározott cél felé, különböző kiinduló helyzetekből, ugyanez egy kézzel is)
- dobás labdával (két kézzel, egy kézzel)
- földre ejtett labda elkapása két kézzel
- feldobás (babzsák, rongylabda), elkapás megpróbálása
- célba dobás

Támaszgyakorlatok:

- csúszás (csúszdán, padon, talajon)
- mászás előre
- gurulás
- kúszás

Játékok:

A mozgásos játékok lehetőséget adnak a különböző mozgásmódok változatos alkalmazására.

Utánzó játékok (szerep)

- közlekedési eszközök (vonatozás)
- állatok (állatok mozgásának utánzása)
- emberi tevékenységek utánzása (kaszálás)

Feladat játékok (szabály)

- futás megjelölt helyre (csoportosan)
- futás cél megkerülésével
- fogójáték
- átfutó fogójátékok (pl. Gyertek haza ludaim)

3. Anyanyelv:

Célja:

- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése
- a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása
- a beszédszervek ügyesítése
- a beszéd indítása, a passzív illetve aktív szókincs bővítése
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése
- a grammatikai rendszer kiépítése
- a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése
- a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése

Feladat:

Beszédfejlesztés terén:

Az aktív beszéd elsajátításának alapja a nonverbális és verbális kommunikáció elemeinek egymásra épülése. Ezek tudatos fejlesztése, a kommunikációs igény felkeltése.

- Hallási figyelem felkeltése: (zörejek, hangok, hangszerek)
- Artikulációs gyakorlatok: (ajak - nyelv - fuvó-légző gyakorlatok), ciklizálás.
- Beszéd indítása: készítés a beszéd utánzására, optikus és akusztikus ingerek összekapcsolása
- Beszédmegértés: a gyermek tevékenységét foglaljuk szavakba,
 - „Mi ez ?” kérdések
 - tárgy-tárggyal egyeztetése
 - felszólítások, utasítások teljesítése (ragok, névutók)
 - tárgy-képpel egyeztetése
 - kép-képpel egyeztetése
 - cselekvések felismerése képről
 - egyszerű mondataalkotás

Környezet megismerése terén

- óvodások lettünk:
 - nevek, jelek, felnőttek neve,
 - tájékozódás az óvoda helyiségeiben
- testünk:
 - saját név, jel tudatosítása,
 - saját testrészei
 - testrészek másokon
- a család:
 - a család tagjainak felismerése, megnevezése,
 - a család otthoni tevékenysége

- az ősz:
 - az őszi természet megfigyelése (gyűjtés)
 - őszi időjárás
 - őszi gyümölcsök
 - őszi zöldségek
 - őszi öltözködés, testséma fejlesztés

- a tél:
 - a téli természet megfigyelése, téli örömek
 - a téli időjárás
 - a téli öltözködés, testséma fejlesztés
 - a téli ünnepek (Mikulás, Karácsony, Farsang)
 - sütés

- a tavasz:
 - a tavaszi természet megfigyelése,
 - a tavaszi időjárás
 - a tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
 - a tavaszi öltözködés, testséma fejlesztés
 - a tavaszi ünnep: Húsvét, Anyák Napja

- a nyár:
 - a nyári időjárás, öltözködés,
 - fürdőzés, napozás

- az óvoda:
 - csoportszoba
 - öltöző
 - fürdőszoba
 - konyha

udvar

- alapszínek ismerete
- a közlekedés:
 - a járművek felismerése
 - közlekedés a járműveken
 - helyes viselkedés a járműveken
 - elemi közlekedési szabályok elsajátítása
- az állatok:
 - a ház körül élő állatok
 - állatkertben élő állatok
- foglalkozások:
 - fodrász
 - orvos
 - boltos (vásárlás, üzletek)
- játékok:
 - szobai játékok
 - játékok a játszótéren

4. Játékra nevelés:

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás.

Célja:

- a játékkedv felkeltése
- az adekvát játékhasználat megtanítása
- az egymás melletti tevékenység támogatása
- az együttes játék örömének felfedeztetése
- elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése
- ismeretnyújtás a környezet tárgyairól
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmus érzék fejlesztése
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása -
mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása

A személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a játéknak, amely a gyermeki fejlődés velejárója.

Kellemes élményei újra és újra megjelennek a játékban, de sérelmei is feloldást nyerhetnek.

A játék alkalmas arra, hogy egyé szervezze az értelmi, érzelmi és társas folyamatokat.

Elválaszthatatlan a fejlődés egészétől az érzelmi, értelmi, szociális fejlődéstől.

A játékra nevelés együttjátszást, együttes cselekedtetést jelent, ahol a gyógypedagógus szerepe fokozatosan csökken, helyét a játékkezdemenyezés, majd az egyre önállóbb játék veszi át.

Játék közben lehetőség nyílik a gyermek mozgásigényének kiélésére éppúgy, mint a különböző eszközök, anyagok megismerésére. Észrevétlenül szerez tapasztalatot a gyermek a távolságról - közelségről, magasságról - mélységről, megismeri, hogy a tárgyaknak van kiterjedése, nagysága, formája, súlya, puhasága- keménysége, esetleg hangja.

Feladatok:

A játékban alakulnak ki a gyermeknek azok a képességei, tulajdonságai, amelyek lehetővé teszik, hogy fejlődésük magasabb szintjébe jussanak el, hogy kialakuljanak bennük a fejlettebb tevékenység előfeltételei.

Gyakorló játék terén:

1. Hang, és beszéd játékos gyakorlása
 - baba altatás, autó tologatás, baba sétáltatás
 - hangkeltő eszközök megszólaltatása, hangirány,
 - hangok felismerése
2. Mozgás gyakorló játékok:
 - ujjak ügyesítése mondókákkal mesével
 - utánzó mozgások gyakorlása
 - szaladgálás, ugrálás
 - menetelés, vonatozás
3. Játékszerek és eszközök
 - rakosgatás (kockák, autók, állatok)
 - húzogatás, tologatás
 - játékok egymásba rakosgatása
4. Játék különböző anyagokkal:
 - homokszórás, homokozás
 - vízöntögetés
 - kavarás, gyúrás
 - papírtépés

Szerepjáték terén :

- baba ringatás, etetés, altatás, főzés, sétáltatás, öltöztetés
- autó tologatás, szállítás, garázsépítés, közlekedési szőnyegen közlekedés
- utazás, (busz, vonat)
- orvos, beteg
- fodrász
- takarítás
- boltos
- mesedramatizálás
- állatokat utánozó játékok (mozgás, hang)

Konstruáló, építő játékok terén:

- homokozás (forma kitöltése homokkal, várépítés)
- tevékenykedés építőkockákkal összeillesztés, építés,
- játékeszközök készítése (különböző anyagokból pl. zászló, hajó)
- Montessori torony felrakása
- gyöngyfüzés (pálcikára, zsinórra)
- ismerkedés a bábokkal

Szabályjáték terén:

mozgásos szabályjáték

- mozgással kísért utánozó játékok
- körjátékok
- labda, versenyjátékok
- fogócskák, célba futás, székfoglaló
- egyszerű táncelemek

Értelmi képességet fejlesztő

- képes lottó
- szétválogatott képek összeillesztése
- hasonlóság, különbség észrevételét segítő játékok
- egyszerű sorozatok (alak, nagyság, szín)
- hallási differenciálást fejlesztő játékok (szembekötősdí)
- tájékozódás hang alapján „Mi van a pokróc alatt?”
- tárgyak felismerése tapintás útján (zsákbamacska)

Játék a szabadban:

- homokozás
- hintázás
- csúszdázás
- mászókázás
- pancsolás
- labdagurítás, eldobás, elkapás
- futkározás
- ugrálás
- körjáték a szabadban
- hógolyózás, szánkózás, csúszkázás
- húzás, tolás
- roller, bicikli használatának megpróbálása
- építés

Barkácsolás:

- felnőttekkel közösen
- ismerkedés a bábokkal

5. Vízuomotoros fejlesztés:

A finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését, a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő foglalkozás.

Célja:

- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyáguk fokozása
- a kéz izomerejének fejlesztése
- a célirányos kézmozgások kialakítása
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása
- az ujjak tapintásérzetének fokozása
- a csukló, az ujjak laza mozgatása
- a látás - tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása
- helyes irányok kialakítása
- a dominancia kialakításának segítése
- a testséma fejlesztés
- az ábrázoló kedv felkeltése
- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése
- a helyes ceruzafogás kialakítása
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése
- a téri tájékozódás fejlesztése
- az analizáló, szintetizáló készség kialakítása
- egyszerű ok- okozati összefüggések felismertetése
- a beszédkészség fejlesztése
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése

A nagymozgások és a finommotorika fejlődése szoros kapcsolatban van. A mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kineztikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, segítik a manipulációt.

Meg kell erősíteni az érzékelő apparátust, fejleszteni kell a motoros folyamatokat és a nyelvi képességeket.

A különböző fejlesztő játékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermek finommotorikáját, de igazi alkotókedvüket a festéssel, nyomdázással, gyurmázással, tépéssel, rajzolással élhetik ki. E tevékenység során sikerélményhez jutnak, a gyermek látja alkotásának eredményét.

Fontos, hogy megtanulja az egyes eszközök használatát, és szívesen tevékenykedjen.

Feladata:

- Ismertesse meg az ábrázolás-alakítás eszközeit, anyagait, s azok helyes használati módját.
- Keltse föl az érdeklődést az ábrázolás iránt.
- Értse meg a foglalkozáson használt anyagok, eszközök, egyszerű formák nevét, egyeztessék, ismerjék fel, nevezzék meg.
- Fejlesszen pozitív jellemvonásokat, mint pl. segítség elfogadása, segítségnyújtás, rendszeretet, munkálkodni akarás.
- A konkrét tárgyakkal való foglalatosság segítse elő a beszéd megindítását.
- Neveljen pontosságra, kitartásra, rendszeretetre.
- Bővítse a gyermeki tapasztalatok körét.
- Ismertessen meg konkrét tárgyakhoz kapcsolódóan egyszerű esztétikai megnevezéseket (pl. szép, csúnya, tiszta, piszkos stb.).
- Segítse elő a látási, tapintási, mozgási összerendezettségét.
- Indítsa meg a formakialakítás készségét.

Mintázás terén:

homok: formázás, építés, formakitöltés

víz: töltögetés, pancsolás,

gyurma: puhítás, morzsolás, csipkedés, lapítás, sodrás, gömbölyítés, formálás

Festés-nyomdázás:

kézzel: tenyérrel, öt ujjal, ököllel, egy ujjal,

eszközökkel: szivaccsal, dugóval, terményekkel, játéknymdával, vastag ecsettel

Papírmunkák:

gyűrés, tépés, sodrás, ragasztás, nyírás

Rajzolás:

firkálás bottal a homokba,
vastag zsírkrétával,
rajzolás krétával aszfaltra,
vastag színessel,
különböző vastagságú filctollak,
vékony színesek,

Vegyes technikák:

A felsorolt technikákkal és eszközökkel dolgozhatnak különböző nagyságú, minőségű, térbeli elhelyezésű anyagokon.

6. Zenei nevelés:

Ez a foglalkozás lehetőséget nyújt, a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására. Az értelmi fogyatékos gyermek életét végigkíséri a zene. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír.

Célja:

- a zenei érdeklődés felkeltése
- zörejek felismerése
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása,
- utánzásra készítés
- a ritmus érzék fejlesztése, ritmus hangszerekkel az egyenletes löktetés érzékeltetése
- a gyermekek érzelmi életének alakítása, gátlások oldása
- a zenei hallás fejlesztése
- hangulatkeltés, motiválás
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése
- népi mondókák, versek, énekek megtanítása
- a zenehallgatás megszerettetése

Feladatok:

Legfontosabb feladata a zenei nevelésnek, hogy szerettesse meg a gyerekekkel az éneklést, a zenét, és ezáltal fejlessze érzelmi életét és értelmi képességét.

Hallásfejlesztés terén:

- ismertesse meg környezete különböző zörejeit, hangjait
- érzékeltesse a magas és mély hangokat,
- érzékeltesse a halk - hangos különbséget
- érzékeltesse a gyors - lassú tempót
- juttassa el a gyermeket a dalfelismerés élményéhez
- juttassa a gyermeket a zenehallgatás öröméhez

Ritmusfejlesztés terén:

- alakítsa ki az egyenletes lüktetést
- ismertesse meg a gyermekeket a ritmus hangszerekkel és azok használatával
- kedveltesse meg a körjátékokat és az egyszerű táncmozdulatokat.

7. Egyéni fejlesztés:

A gyermekek speciális nevelési szükségleteihez, a képesség- struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülés-specifikus fejlesztés.

Hatásfokozó, erősítő, támogató, kiegyenlítő, esetleg tehetséggondozó tevékenység a tanulási folyamat, illetve közösségi élet terén.

Az óvodás gyerekeknek jelentős csoportja nem tud a megkívánt ütemben együtt haladni társaival, ezért fejlesztésüket mindig azon a szinten kell elkezdeni, ahol még biztonságosan mozognak, mert így van lehetőségünk eredményt elérni.

Az egyénileg végzett munka, alkalmas arra, hogy a gyermekekkel olyan feladatokat végeztessünk, amelyek megfelelnek képességeiknek, ismereteiknek.

Fontos hogy a gyermekek fejlettségi szintjéhez, aktuális teljesítő képességéhez igazítsuk a játékos feladatokat.

Az egyéni fejlesztéshez a gyermekek sokfélesége miatt „receptet” adni nem lehet, de fontos a sokoldalú megsegítés.

Lényeges, hogy a csoportos és az egyéni fejlesztés összhangban – az utóbbi egyénre szabottan legyen, - kellő időt biztosítson a gyakorlásra, és ne nélkülözze a pedagógiai tudatosságot.

Ennek tudatában fejlesszük az egyes részterületeket, a mozgást, a beszédet, a megismerő tevékenységet és a vizuomotoros koordinációt.

A kis lépésekkel végzett számtalan gyakorlás lehetővé teszi, hogy lehetőségeikhez, adottságaikhoz mérten boldog, kiegyensúlyozott gyermekek legyenek.

XI. SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA

Minden ember életében a rítusok, szokások jelen vannak, lényegesen befolyásolják a személyiségfejlődést.

A szokás valamilyen művelet többszöri ismétlésének eredménye egy adott helyzetben. Ennek kialakulásához meghatározott számú gyakorlásra, ismétlésre van szükség, hogy a cselekvés vagy viselkedésforma szokássá váljon.

Szükséges, hogy a már kialakult szokásokat mindig, minden körülmények között azonos módon várjuk el a gyermektől. A szokások keletkezésekor a tudatosságnak, a szükségesség belátásának, a cselekvés akarásának is lényeges szerepe van, megkönnyíti, meggyorsítja a szokásfejlődés folyamatát.

A szokások kialakításának alapvető feltétele a pozitív példa, mivel gyermekeink tanulási folyamatában fontos szerepe van az utánzásnak, modellkövetésnek, a pozitív megerősítésnek.

A nevelés során egyre nagyobb szerepet kap az önállóságra nevelés, amely azonban soha nem nélkülözheti a segítő támogatást, az ellenőrzést, értékelést.

A gyermekek a pedagógusban, illetve a velük kapcsolatban levő felnőttekben érzelmi támaszt keresnek. Szavaikat, azok tartalmát, egész magatartásukat, annak minden összetevőjét úgy kell szabályozni, hogy érzelmeken alapuló, bensőséges személyes kapcsolat alakulhasson ki.

A jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés, az értelmes rend segíti a szokások kialakítását.

Mindezek figyelembevételével kell a gyermek helyes szokásrendszerét kiépíteni, hatva a családra, azonos követelményeket állítva.

XII. HAGYOMÁNYOK KIALAKÍTÁSA

A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, az ünnepi hangulat, majd a rá való emlékezés, fényképek, filmek nézése sok közös élmény forrása lehet. Erősíti az összetartozást, segíti az egymásra figyelését, az egymás segítést.

A hagyományok egy-egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző apró mozzanatokkal, intimitásokkal bírnak. Hagyomány lehet pl. az alvás előtti rövid mese, a reggeli közös éneklés, névsorolvasás, a közösen megünnepelt születésnapok, névnapok.

Az ünnepek is a hagyományépítést szolgálják. A legjelentősebbek: Tanévnyitó, Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Tanévzáró, Ballagás, kirándulások.

Ezek egy része csoportban zajlik, más része a szülők számára is nyilvános. Alkalmat nyújtanak arra, hogy számot adjanak arról a gyermekek, hogy mit tanultak, mennyit változott figyelmük, emlékezetük, beszédállapotuk, mennyire váltak magabiztossá, mennyit ügyesedtek.

XIII. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

Óvodánkban a gyermekek a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye alapján kerülnek.

Az általuk kiadott szakvélemény gyógypedagógiai, - pszichológiai - orvosi megfigyeléseket rögzít.

A 6 hetes megfigyelési idő után tapasztalatait az óvónő pedagógiai véleményben összegzi.

A szakvéleményből, a 6 hetes megfigyelésből és az elkészített Strassmeier fejlődési skálából kiindulva végzi a pedagógus egész éves fejlesztő tevékenységét. **Félévkor és évvégén a csoport munkájáról az elért eredményekről, illetve a felmerülő nehézségekről írásos összegzést készít a pedagógus, amelyet szóbeli megbeszélés követ az intézmény vezetőivel.**

A tanév végén ez kiegészül a gyermekek egyéni írásos pedagógiai jellemzésével.

A tanköteles korú és kontrollvizsgálatra visszahívott gyermekeket a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság ismét megvizsgálja, és javaslatuk alapján kezdheti meg iskolai tanulmányait.

Ezen határozatok alapján maradhat a gyermek iskolánkba, illetve kerülhet más intézménybe.

A szülők a napi beszélgetések, szülői értekezletek, nyíltnapok, a gyermekek kiállított munkáik alapján tájékozódhatnak gyermekek fejlődéséről.